

**EUROOPA LIIDU
NÕUKOGU**

**Brüssel, 15. juuni 2012 (21.06)
(OR. en)**

11205/12

LIMITE

**PESC 716
RELEX 531
CONUN 84
COARM 136
FIN 425**

MÄRKUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Eelm dok nr: 17464/09 PESC 1746 RELEX 1211 CONUN 145 COARM 78 FIN 576

Teema: Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames kasutatavate piiravate meetmete (sanktsioonide) rakendamise ja hindamise suunised

Delegatsioonidele edastatakse ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames kasutatavate piiravate meetmete (sanktsioonide) rakendamise ja hindamise ajakohastatud suunised, mida arutati välissuhete nõunike töörühmas / sanktsioonide üksuses 8. veebruaril, 28. veebruaril, 24. aprillil, 29. mail ja 13. juunil 2012. Töörühm saavutas teksti suhtes kokkuleppe 15. juunil 2012 vaikiva nõusoleku menetluse teel.

EUROOPA LIIDU ÜHISE VÄLIS- JA JULGEOLEKUPOLIITIKA RAAMES KASUTATAVATE PIIRAVATE MEETMETE (SANKTSIOONIDE) RAKENDAMISE JA HINDAMISE SUUNISED
--

I.	Sissejuhatus	4
II.	Põhimõtted	5
A.	<u>Eesmärgid</u>	5
B.	<u>Õigusküsimused</u>	6
C.	<u>Sihtmeetmed</u>	8
D.	<u>Isikute ja üksuste loetelu, kellele sihtmeetmed on suunatud</u>	9
E.	<u>Erandid</u>	12
F.	<u>Teabevahetus ja nõuded aruandlusele</u>	13
G.	<u>Piiravate meetmete kehtivuse lõppemine või nende läbivaatamine</u>	14
H.	<u>ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide rakendamine</u>	16
I.	<u>Pädevus</u>	19
J.	<u>Kohtualluvus</u>	20
K.	<u>Järgimine</u>	20
L.	<u>Sidemetes loomine ja teavitamine</u>	21

III. Õigusaktide standardsõnastus	22
A. <u>Mõisted</u>	22
B. <u>Relvaembargod</u>	24
C. <u>Siserepressioonideks kasutatavatele vahenditele ja muule konkreetsele impordile või ekspordile kohaldatavad piirangud</u>	28
D. <u>Sissesõidupiiirangud (viisa- või reisikeeld)</u>	30
E. <u>Finantspiirangud</u>	33
F. <u>Vastutusest vabastamise klausel</u>	38
G. <u>Nõuetest loobumise klausel</u>	39
H. <u>Kohtualluvus</u>	40
I. <u>Rikkumised</u>	40
J. <u>Kehtivuse lõppemine ja läbivaatamine</u>	41
IV. Piiravate meetmete järelevalve ja hindamine	42
I LISA: Soovitused ELi autonoomsete sanktsioonide töömeetodite kohta	44
II LISA: Loetelu varustusest, mida võidakse kasutada siserepressioonideks	55

I. Sissejuhatus

1. Euroopa Liidu ulatuslik kogemus piiravate meetmete (sanktsioonide) kavandamisel, rakendamisel, jõustamisel ja järelvalvel ühise välis- ja julgeolekupoliitika¹ raames on näidanud, et on soovitatav ühtlustada rakendamist ja tugevdada rakendamismeetodeid. Käesolevad suunised² käsitlevad mitmeid üldiseid küsimusi ning esitavad standardsõnastuse ja ühised mõisted, mida võib kasutada piiravaid meetmeid rakendavates õigusaktides. Need ei käsitle siiski poliitilisi protsesse, mis viivad nimetatud piiravate meetmete³ kehtestamise või kehtetuks tunnistamise otsuseni.

Peamised sammud Euroopa Liidu autonoomsete piiravate meetmete vastuvõtmiseks, samuti erinevate osalejate vastavad rollid nimetatud protsessis, on sätestatud käesoleva dokumendi I lisa soovitustes ELi autonoomsete sanktsioonide töömeetodite kohta⁴.

Lisaks on EL välja töötanud parimad tavad piiravate finantsmeetmete tõhusaks rakendamiseks,⁵ kus antakse soovitusi piiravate meetmete tõhusaks rakendamiseks vastavalt kohaldatavatele õigusaktidele.

¹ Vt EEASi veebisaidilt kehtivate piiravate meetmete nimekirja
http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/index_en.htm

² Nõukogu võttis suuniste esimese versiooni vastu 8. detsembril 2003 (dok. 15579/03); ajakohastatud versioonid lepidi kokku 1. detsembril 2005 (dok. 15114/05) ja 22. detsembril 2009 (dok. 17464/09).

³ Poliitikaaspektide osas tuletatakse meelde, et nõukogu võttis 14. juulil 2004 vastu piiravate meetmete (sanktsioonide) kasutamise põhimõtted (dok. 10198/1/04).

⁴ Dok. 18920/12.

⁵ Dok. 8666/1/2008 REV 1.

II. Põhimõtted

A. Eesmärgid

2. Nõukogu võib ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames otsustada kehtestada piiravaid meetmeid kolmandate riikide, üksuste või üksikisikute suhtes. Nimetatud meetmed peavad olema kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 21 sätestatud ÜVJP eesmärkidega.
3. ÜRO Julgeolekunõukogu poolt ÜRO põhikirja VII peatüki alusel vastu võetud resolutsioonide rakendamisel kehtestatakse teatud piiravad meetmed. ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioone rakendavate meetmete puhul peavad ELi õigusaktid järgima nimetatud resolutsioone. Siiski ollakse seisukohal, et EL võib otsustada kohaldada piiravaid meetmeid. Kui piiravate meetmete vastuvõtmine ÜRO raames ei ole võimalik, peaks Euroopa Liit pingutama selle nimel, et saavutada rahvusvahelise üldsuse laialdane toetus ELi autonoomsetele meetmele.
4. Üldiselt kehtestab EL piiravaid meetmeid selleks, et saavutada muudatusi sihtriigi või selle osa, valitsuse, üksuste või üksikisikute poliitikas või tegevuses kooskõlas ÜVJP nõukogu otsuses sätestatud eesmärkidega. Samuti kohandab EL piiravaid meetmeid vastavalt arengutele, võttes arvesse ÜVJP nõukogu otsuse eesmärgi. Kui see on võimalik ning kooskõlas Euroopa Liidu üldise strateegiaga asjaomaste kolmandate riikide kohta, võidakse piiravaid meetmeid kehtestavates õigusaktides osutada stiimulitele, mis aitaksid kaasa nõutavatele muudatustele poliitikas või tegevuses. Oluline on tagada, et nimetatud stiimulitega ei toetataks nõuete järgimise eiramist. EL ja selle liikmesriigid peaksid ELi sanktsioonidest aktiivselt ja süsteemselt teavitama, kaasa arvatud sihtriiki ja selle elanikkonda.

5. Iga meetme eesmärk peaks olema esitatud selgesõnaliselt ja kooskõlas ühenduse üldise strateegiaga asjaomases valdkonnas. Meetmeid kehtestavate nõukogu õigusaktide sissejuhatavates lõikudes tuleks tuletada meelde nii üldist strateegiat kui ka konkreetseid eesmärke. Piiravatel meetmetel ei ole majanduslikke põhjuseid. EL peaks üritama tagada, et eesmärgid oleksid kooskõlas üldisemate ELi/ÜRO ja piirkondlike poliitikate ning meetmetega.
6. Õigusaktid vaadatakse korrapäraselt läbi, et hinnata vastu võetud piiravate meetmete tõhusust määratletud eesmärke silmas pidades. Õigusaktid vaadatakse läbi asjaomaste nõukogu töörühmade ja komiteede poolt, vajaduse korral tehakse seda ELi missioonijuhtide aruannete põhjal.

B. Õigusküsimused

7. Nagu eespool märgitud, kehtestab nõukogu piiravaid meetmeid ÜVJP raames. Kõigepealt võtab nõukogu Euroopa Liidu lepingu artikli 29 kohaselt vastu ÜVJP otsuse. Nimetatud nõukogu otsuses ettenähtud meetmeid rakendatakse ELi või siseriiklikul tasandil. Relvaembargosid või sissesõidupiiiranguid käsitlevaid meetmeid rakendavad vahetult liikmesriigid, kes on õiguslikult kohustatud toimima kooskõlas ÜVJP nõukogu otsustega. Muid meetmeid, millega katkestatakse osaliselt või täielikult kolmandate riikidega majandussuhted või vähendatakse neid, sealhulgas rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamisega seotud meetmeid, kohaldatakse määrusega, mille võtab kvalifitseeritud häälteenamusega vastu nõukogu liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni ühise ettepaneku põhjal Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 215 kohaselt. Sellest tuleb teavitada Euroopa Parlamenti. Sellised määrused on siduvad ja vahetult kohaldatavad kogu ELis ning need vaatavad läbi Luxembourgis asuvad Euroopa Kohus ja Üldkohus. Kohtus vaadatakse läbi ka ÜVJP nõukogu otsused, millega nähakse ette piiravad meetmed füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes.

8. Piiravate meetmete kehtestamisel tuleks sätestada meetmete õiguslik raamistik. Lisaks Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu asjakohastele sätetele võib see sisaldada viiteid mis tahes asjakohasele ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile või muudele kohaldatavatele rahvusvahelise õiguse sätetele. Selguse ja läbipaistvuse huvides tuleks teha jõupingutusi, et nimetatud viited oleksid esitatud võimalikult täielikult.
9. Piiravate meetmete kasutuselevõtmine ja rakendamine peab olema alati kooskõlas rahvusvahelise õigusega. Need peavad austama inimõigusi ja põhivabadusi, eelkõige õigust nõuetekohasele menetlusele ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile. Kehtestatud meetmed peavad alati olema eesmärgiga proportsionaalsed.
10. Nagu eespool märgitud, peaksid piiravad meetmed olema eelkõige koostatud silmas pidades ELi lepingu artikli 6 lõikest 3 tulenevat kohustust austada Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooniga tagatud ning liikmesriikide ühesugustest riigiõiguslikest tavadest tulenevaid põhiõigusi kui liidu õiguse üldpõhimõtteid.
11. Samuti peaksid piiravad meetmed olema kooskõlas liidu ja selle liikmesriikide rahvusvaheliste kohustustega, eelkõige WTO lepingutega. Üldist tolli- ja kaubanduskokkulepet (GATT) ja teenustekaubanduse üldlepingut (GATS) kohaldatakse siis, kui piiravad meetmed mõjutavad kaubandust ja teenuste kaubandust kolmandate riikidega. GATT artikkel XXI lubab impordi- ja ekspordipiiranguid, mida kohaldatakse kas relvadele ja sõjavarustusele või vastavalt ÜRO põhikirjale sätestatud kohustustele rahvusvahelise rahu ja julgeoleku säilitamiseks. GATS artikkel XIV a sätestab sarnase erandi. Nimetatud kategooriate alla mittekuuluvad kaubandust piiravad meetmed peavad vastavalt vastama GATT artiklis XX ja GATS artiklis XIV sätestatud tingimustele ja võivad olla mõnel juhul ühtesobimatud WTO eeskirjadega.

12. Kui ELi meetmed on vastuolus liidu või selle liikmesriikide rahvusvaheliste kohustustega, võib osutada vajalikuks töötada välja ühine lähenemisviis selliste vastuolude käsitlemiseks.

C. Sihtmeetmed

13. Võetud meetmed peaksid olema suunatud nendele isikutele, kes vastutavad poliitika või tegevuse eest, mille tõttu EL otsustas kehtestada piiravad meetmed, ning nendele isikutele, kes saavad nimetatud poliitikast ja tegevusest kasu ning toetavad seda. Sellised sihtmeetmed on tõhusamad kui valimatud meetmed ja vähendavad kahjulikke tagajärgi nende jaoks, kes ei vastuta sellise poliitika ja tegevuse eest.
14. Konkreetsetes olukorras kasutatavad meetmed varieeruvad sõltuvalt piiravate meetmete eesmärkidest ning nende tõenäolisest tõhususest kõnealuste eesmärkide saavutamisel nimetatud tingimustes, võttes arvesse ELi sihipärast ja diferentseeritud lähenemisviisi. Need sisaldavad muu hulgas rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist, sissesõidupiiiranguid, relvaembargosid, siserepressioonideks kasutada võidavate vahendite embargosid, muid ekspordipiiiranguid, impordipiiiranguid ja lennukeelede. Samuti on kasutatud finantsteenuste osutamise keelamist, sealhulgas seoses teatavate toodete ekspordikeeluga, ning samuti investeerimise keelamist. Sellises olukorras on kasutatud ka sektoripõhiseid keelde või meetmeid, et takistada interneti või teiste kommunikatsioonivahendite jälgimiseks ja tõkestamiseks mõeldud vahendite, tehnoloogia või tarkvara kuritarvitamist.

D. Isikute ja üksuste loetelu, kellele sihtmeetmed on suunatud

15. Isikutest ja üksustest loetelude koostamisel tuleb austada põhiõigusi vastavalt Euroopa Liidu lepingus sätestatule. Eelkõige tuleb tagada loetellu kantavatele isikutele ja üksustele nõuetekohase menetluse õigus täielikus kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga, muu hulgas seoses kaitseõigusega ja tõhusa kohtuliku kaitse põhimõttega.
16. Isikule või üksusele piiravate sihtmeetmete kohaldamise otsus nõuab igale konkreetsele üksikjuhtumile kohandatud selgeid kriteeriumeid, et määratleda, millised isikud või üksused võiksid loetellu kuuluda, ning neid tuleks kohaldada ka loetelust väljaarvamise puhul. Nimetatud selged kriteeriumid sätestatakse ÜVJP õigusaktides. Eelkõige rakendatakse seda rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise meetmete suhtes nii siis, kui isikud on lisatud loetellu ühe või mitme kolmanda riigi vastaste meetmete raames, kui ka siis, kui meetmed on suunatud otse üksikisikutele ja üksustele.
17. Loetelusse kandmise ettepanekule tuleb lisada täpsed, ajakohased ning argumenteeritud põhjendused. Mitmed soovitused on lisatud käesoleva dokumendi I lisasse ELi autonoomsete sanktsioonide töömeetoditesse, mis hõlmab samuti teavitamist ja seisukohtade teatavaks tegemise õigusest teavitamist käsitlevaid küsimusi ning samuti loetellu lisamist ja loetelust väljaarvamist käsitlevaid praktilisi küsimusi.
18. Juhul kui ÜVJP nõukogu otsustega nähakse ette piiravad meetmed, mis on suunatud lisaks konkreetse poliitika või tegevuse eest vastutavatele isikutele ka nende pereliikmetele, ei tohiks need põhimõtteliselt olla suunatud nende alla 18-aastastele lastele.

19. Isikud, üksused või organisatsioonid, kelle suhtes finantssanktsioone kohaldatakse, peaksid olema lisas selgelt kindlaks määratud tagamaks, et sanktsioonide ulatus oleks määratletud täpselt.
20. Identifitseerimisalane teave on olulise tähtsusega tagamaks, et piiravad sihtmeetmed ei mõjutaks isikuid ja üksuseid, kellele/millele need suunatud ei ole; eelkõige on identifitseerimisalane teave oluline, et aidata erasektoril nimetatud meetmeid rakendada. Ei saa välistada, et tunnusandmete tõttu, mis kattuvad sihtisiku tunnusandmetega, külmutatakse mõnel juhul vale isiku rahalised vahendid või rakendatakse sissesõidukeeldu seal, kus seda ei kavatsatud teha. Liikmesriikidel ja komisjonil peaks olema menetluskord, millega tagada, et nende isiku identifitseerimisel tehtud vigu käsitlevate kaebuste lahendused oleksid omavahel kooskõlas. ELi parimad tavad piiravate finantsmeetmete tõhusaks rakendamiseks⁶ annavad selles osas mõningaid soovitusi.
21. Piiravate meetmete tõhususe parandamiseks peaks võimalikult paljud tunnusandmed olema kättesaadavad isiku kindlakstegemise ajal ning avaldatud piiravate meetmete vastuvõtmise hetkel. Isikute ja üksuste identifitseerimisalane teave peaks olema ühtlustatud võimalikult suurel määral. Loetelus olevaid füüsilisi isikuid puudutav teave peab sisaldama eelkõige nime (võimaluse korral ka originaalkeeles koos asjakohase transliteratsiooniga, nagu see on ette nähtud reisidokumentides, või Rahvusvaheline Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) standardile vastava transliteratsiooniga), varjunime, sugu, sünniaega ja -kohta, kodakondsust ja kehtivat aadressi ning isikutunnistuse või passi numbrit. Rühmitiste, juriidiliste isikute või üksuste osas peaks teave sisaldama eelkõige täielikku nime, peamist äritegevuse kohta, registrijärgset asukohta, registrisse kandmise kuupäeva ja numbrit. Käesolevatele suunistele on lisatud näidisvorm.

⁶ Dok. 8666/1/08 REV 1.

22. EL peaks alati püüdma tagada, et isiku loetellu kandmise hetkel esitatud identifitseerimisalane teave on piisavalt täpne võimaldamaks sihtmärgiks oleva isiku (või üksuse) võimalikult kindlat identifitseerimist. Pärast isiku või üksuse tuvastamist peaks aset leidma tunnusandmete korrapärane läbivaatus nende täpsustamiseks ja laiendamiseks, kaasates kõiki, kes saavad nendesse püüdlustesse oma panuse anda, eelkõige asjaomases kolmandas riigis asuvate ELi missioonide juhid, liikmesriikide pädevad asutused ja ametid ning finantseerimisasutused. Loetelu ajakohastatakse täiendava identifitseerimisalase teabega põhiõigusaktis ettenähtud viisil.
23. Seoses reisipiiranguid kehtestavate meetmetega vastutab andmete sissekandmise eest Schengeni infosüsteemi (SIS) see liikmesriik, kes on loetelusid sisaldava õigusakti vastuvõtmise ajal Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariik. Kui nimetatud liikmesriik ei saa SISi andmeid sisestada, sest tal puudub SISile juurdepääs või ta ei osale Schengeni *acquis'* selles osas, kannab andmed sisse liikmesriik, kes on eesistujariik järgmisel poolaastal. Liikmesriik, kes hoiatusteate sisestas, on ka selle eest vastutav. Eelkõige vastutab ta kõigi vajalike ajakohastamiste, paranduste ning/või kustutamiste eest ükskõik millisel hetkel⁷.
24. Erasektori abistamiseks finantspiirangute rakendamisel avas komisjon 2004. aasta juunis veebisaidi, mis sisaldab muu hulgas nende isikute ja üksuste konsolideeritud nimekirja, kelle suhtes kohaldatakse finantssanktsioone, ja ülevaadet kehtivatest piiravatest meetmetest⁸.

⁷ Vt dokumenti 8665/08.

⁸ http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/index_en.htm

E. Erandid

25. On oluline, et finantspiiranguid, sissesõidukeelde ja muid piiravaid meetmeid käsitlevad õigusaktid sisaldaksid sätteid asjakohaste erandite kohta, et võtta arvesse eelkõige sihtmärgiks olevate isikute põhivajadusi, õigusabikuluseid, erakorralisi kulusid, või kui see on asjakohane, siis ka humanitaarvajadusi või rahvusvahelisi kohustusi (sealhulgas neid, mis tulenevad rahvusvaheliste organisatsioonide või OSCE asukohamaaks olekust) seoses erinevate piiravate meetmetega, mida on võetud.
26. Pädevad asutused peaksid lubama erandeid iga juhtumi puhul eraldi, mis võimaldaks neil hinnata kõiki asjaomaseid huve ja kehtestada tingimused tagamaks, et erandid ei nurja piiravate meetmete eesmärki ega võimalda sellest mööda hiilida. Erandeid tuleks lubada asjakohaste õigusaktide alusel. Kui on alust lubada erandit ühe piirava meetme (nt finantsmeetme) puhul, siis see ei õigusta automaatselt erandi lubamist teise asjaomast isikut või üksust mõjutava meetme (nt sissesõidukeelu) puhul (vt III osa: A, D ja E).
27. Kui esitatud taotlus erandi tegemiseks, et vabastada rahalised vahendid ja majandusressursid või teha need kättesaadavaks, on seotud tegevusega, mis on asjaomase õigusaktiga keelatud (ning see ei ole hõlmatud varasema lepinguklausli ega sarnase erandit käsitleva sättega), peaks pädev asutus erandi tegemisest keelduma. See kehtib ka juhul, kui asjaomane erandit käsitlev säte ei näe sellistes olukordades sõnaselgelt ette keeldumist.

28. Juhtumite puhul, mil rahalised vahendid või majandusressursid erandkorras vabastatakse, et võimaldada sihtmärgiks oleval isikul, üksusel või asutusel täita varasematest lepingutest tulenevaid kohustusi (vt standardsõnastust punktist 86), hõlmab erand juhtumitel, mille puhul kohaldatakse krediidi- või finantseerimisasutuste rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamist, nende isikute ja üksuste, kellele/millele meetmed suunatud ei ole, rahaliste vahendite vabastamist kontodelt, mis asuvad sihtmärgiks olevas krediidi- või finantseerimisasutuses, eeldusel, et konto avati enne sihtmärgiks oleva üksuse identifitseerimise kuupäeva. Pädevad asutused peaksid kasutama oma otsustusõigust sellisel viisil, et kehtestada asjakohased tingimused tagamaks seda, et kontosid ei kasutataks pärast seda edasi tavapärasel viisil.

F. Teabevahetus ja nõuded aruandlusele

29. Nii liikmesriikide pädevatel asutustel kui ka komisjonil on konkreetsed ülesanded piiravate meetmete rakendamisel ja kohaldamisel. Selliste meetmete, sealhulgas tehtud erandite sidusama rakendamise tagamiseks on oluline asjakohase teabe vahetamine kõikide asjaosaliste vahel vastavalt iga ÜVJP otsuse ja määruse sätetele. Selline teabevahetus tuleks sätestada ELi õigusaktides. Liikmesriikidel palutakse edastada Euroopa välisteenistusele ja komisjonile kõnealuste erandite kohaldamisel kogutud andmed, et parandada eespool nimetatud tunnusandmete kvaliteeti.
30. Kui piiravaid meetmeid rakendavates määrustes sätestatakse, et konkreetseid ülesandeid täidavad liikmesriikide pädevad asutused, on iga liikmesriigi poolt pädevaks asutuseks nimetatud asutused kas loetletud kõnealuse määruse lisas või näidatud ära kaudselt, esitades kõnealuse määruse lisas loetelu iga liikmesriigi veebilehtedest, kust on võimalik leida teavet liikmesriigi pädevate asutuste kohta.

G. Piiravate meetmete kehtivuse lõppemine või nende läbivaatamine⁹

31. Võttes arvesse iga meetme konkreetset eesmärki ja kõiki teisi asjakohaseid kaalutlusi, peaks nõukogu olukorda jälgima ja planeerima läbivaatamise iga kord, kui poliitiline olukord on muutunud.
32. Sanktsioonide regulaarne hindamine nõukogu asjaomaste ettevalmistavate organite poolt, keda vajadusel abistavad Euroopa välisteenistus, komisjon ja missioonijuhid, peaks võimaldama vajadusel meetmete kohandamist, võttes arvesse arenguid seoses seatud eesmärkidega ning vastavate meetmete tõhususega.
33. Kui seda peetakse otstarbekaks, võib õigusaktides sätestada konkreetsete kriteeriumid, mida tuleb täita piiravate meetmete kehtetuks tunnistamiseks, kuid tavaliselt piisab meetme konkreetse eesmärgi nõuetekohasest määratlusest.
34. Kui meetme kriteeriumid või konkreetsete eesmärgid ei ole täidetud, jäävad piiravad meetmed kehtima, välja arvatud juhul, kui nõukogu otsustab teisiti. ÜVJP õigusakt peaks seega sisaldama nõukogu poolt määratud kehtivuse lõppemise kuupäeva või läbivaatamisklauslit, et tagada, et piiravate meetmete uuendamise vajadust arutataks nõuetekohase ajavahemiku jooksul. Kehtivuse lõppemise või läbivaatamise kuupäeva võib määrata kindlaks võttes arvesse asjakohaseid asjaolusid ja kaalutlusi (nt tulevaste valimiste või rahuläbirääkimiste kuupäevi, mis võivad poliitilist olukorda muuta).

⁹ Käesoleva jaotise punktides käsitletakse eelkõige ELi autonoomseid sanktsioone. ÜRO poolt otsustatud sanktsioonide rakendamiseks vaata allpool jaotist H, eelkõige punkti 42.

35. Kui ÜVJP õigusakt sätestab piiravate meetmete kehtivuse lõppemise kuupäeva, peaks nõukogu jõudma kokkuleppele, kas meetmeid uuendatakse või mitte. Selleks et piiravad meetmed oleksid tõhusad, tuleks need eesmärkide saavutamisel lõpetada. Seega kujutaks ajaline piirang endast võimalust piiravate meetmete läbivaatamiseks ja eesmärkide täitmise hindamiseks.
36. Juhul kui ÜVJP õigusakt sisaldab kehtivuse lõppemise kuupäeva, tuleks kehtivuse lõppemise kuupäeva sisaldumist ÜVJP õigusakti rakendavates määrustes üldiselt vältida järgmistel põhjustel:
- kuna määrustega rakendatakse ÜVJP akte, peab need kehtetuks tunnistama, kui ÜVJP õigusakt ei ole enam kohaldatav¹⁰. Määrused tuleks kehtetuks tunnistada samal ajal või vahetult pärast seda, kui ÜVJP õigusakt kaotab kohaldatavuse. Kui erandkorras tuleb määrused kehtetuks tunnistada tagasiulatuvalt, on soovitatav seda ajavahemikku hoida võimalikult lühikesena;
 - kui järgmine ÜVJP õigusakt uuendab meetmeid, kujutab määruse kehtivuse lõppemise kuupäeva muutmine või samu õigusnorme sisaldava uue määruse vastuvõtmine halduskoormust, mida saaks vältida. Eriti viimasel hetkel uuendamise kohta tehtavate otsuste korral võib tekkida ajavahemik, mille jooksul meetmeid ei kohaldata määruse muutmise või vastuvõtmiseni.

¹⁰ Vt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 215.

37. Seetõttu on soovitatav jätta määrus kehtima kuni tema kehtetuks tunnistamiseni. Selguse ja läbipaistvuse huvides peaks kaaluma konsolideeritud tekstide¹¹ vastuvõtmist juhul, kui ÜVJP otsuseid või määruseid on muudetud vähemalt kolm korda¹².

H. ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide rakendamine

Uued meetmed

38. ÜRO põhikiri annab Julgeolekunõukogule õiguse võtta vastu otsus kõigile ÜRO liikmetele¹³ siduvate piiravate meetmete kohta, et säilitada või taastada rahvusvaheline rahu ja julgeolek. Oluline on, et EL rakendaks sellised ÜRO piiravad meetmed võimalikult kiiresti. Kiirus on eriti oluline varade külmutamise korral, sest vahendeid võib kiiresti mujale suunata. Sellisel juhul võiks iga liikmesriik kaaluda võimalust võtta finantsmeetmete hulka kuuluvaid ajutisi riiklikke meetmeid. EL peaks endale eesmärgiks seadma rakendamiseks vajalike kehtivate õigusaktide jõustamise viivitamata ning hiljemalt 30 päeva jooksul pärast ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni vastuvõtmist. Juhtumitel, mil isikute ja üksuste loetelu tuleb ajakohastada, et viia loetellu sisse uued ÜRO kanded, tuleks ELi õigusaktidesse tehtavad muudatused vastu võtta võimalikult kiiresti.

¹¹ Konsolideeritud teksti vastuvõtmise mõju on see, et algab uuesti tähtaeg akti õiguslikuks vaidlustamiseks.

¹² Väljaannete talitus avaldab korrapäraselt Euroopa Liidu Teatajas ELi õigusaktide alusaktide, sealhulgas piiravaid meetmeid käsitlevate aktide konsolideeritud versioone, millega saab tutvuda EUR-Lexi kaudu. Neid peetakse dokumenteerimise vahendiks ning neil ei ole õigusjõudu. Tuleks võtta teadmiseks, et muutmisaktide põhjendusi ei ole tavaliselt konsolideeritud versioonides esitatud.

¹³ Vt ÜRO põhikirja artikkel 25 ja VII peatükk.

39. ÜRO Julgeolekunõukogu ELi liikmed püüavad tagada, et kõnealuse Julgeolekunõukogu resolutsiooni üle peetavatel läbirääkimistel ÜRO Julgeolekunõukoguga võetaks võimalikult suurel määral ja ilma et see mõjutaks nende ÜRO põhikirja kohaseid kohustusi arvesse ELi mureküsimusi ja rakendamisvajadusi vastavalt ELi lepingu artiklile 34.
40. Praegune seadusandlik menetlus nõuab ÜVJP õigusakti ning Euroopa Liidu toimimise lepingul põhineva ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni ühise ettepaneku alusel võetava nõukogu rakendusmääruse vastuvõtmist.
41. Selleks et pärast ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni vastuvõtmist saaks viivitamatult esitada ÜVJP õigusakti eelnõu(d) ning kõrge esindaja ja komisjoni ühise ettepaneku nõukogu määruse kohta, on vajalik kiire teabevahetus Julgeolekunõukogu resolutsiooni eelnõu osas. Nimetatud lähenemisviis võimaldab nõukogul võtta ÜVJP õigusakt ja määrus vastu asjatu viivituseeta, eelistatavalt samaaegselt või minimaalse ajanihkega kahe õigusakti vahel.
42. Õigusaktide standardsõnastus edendab ÜRO piiravate meetmete kiiremat rakendamist. Kui EL rakendab ÜRO piiravaid meetmeid, peab ta kohandama standardsõnastuse ja ühiste mõistete kasutamist vastavalt ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonile.
43. Selleks et varustada ELi New Yorgi esindusi regulaarselt teabega ELis ÜRO piiravate meetmete rakendamisel esinenud probleemide kohta, tehakse ELi esindustele teatavaks tagasisidearuanded artikli 34 raames New Yorgis toimuval koordineerimiskoosolekul. Soodustada tuleks korrapärast dialoogi ELi Brüsselis ja New Yorgis asuvate esinduste ning ELi ja ÜRO institutsioonide vahel, sealhulgas ühisseminaride kaudu, et parandada arusaamist asjaomastest küsimustest. Sellega seoses on oluline levitada ELi Brüsselis asuvates esindustes artikli 34 kohase koordineerimise raames New Yorgis peetud sanktsioone käsitlevate koosolekute aruandeid.

44. ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide siduvat iseloomu silmas pidades nõuab ÜRO meetmete tõhus rakendamine viivitamatuid seadusandlikke meetmeid. Eriolukorraga on tegemist siis, kui Julgeolekunõukogu võtab vastu otsused meetmete osas, mis kaotavad kehtivuse teatud kuupäeval.

Sellises olukorras ei ole kehtivuse lõppkuupäeva kasutamine (ELi õigusaktides) asjakohane, kuna Julgeolekunõukogu pikendab tavaliselt meetmete kehtivust vahetult enne kehtivuse lõppkuupäeva. Siiski tuleks märkida, et vastavalt vajadusele meetmeid kas muudetakse või need tunnistatakse kehtetuks Julgeolekunõukogu otsuse kohaselt.

Meetmete kehtivuse lõppemine või nende kehtetuks tunnistamine

45. Kui EL kohaldab piiravaid meetmeid ainult Julgeolekunõukogu resolutsioonide rakendamisel, ei ole rakendusaktide jõusse jätmine kohane, kui Julgeolekunõukogu on otsustanud, et meetmed tuleks lõpetada, ning seega tuleks piiravad meetmed võimalikult kiiresti kehtetuks tunnistada.

Erandid

46. ÜRO põhikirja VII peatüki kohased ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonid on rahvusvahelise õiguse kohaselt kohustuslikud. Kui EL rakendab piiravaid meetmeid, mille osas Julgeolekunõukogu on otsusele jõudnud resolutsiooni kujul, on erandite lisamine võimalik ainult siis, kui need on kooskõlas resolutsiooniga. Sellega seoses on asjakohane punkt 38, sealhulgas sihtmärgiks olevate isikute põhivajaduste rahuldamise eesmärgil tehtavate humanitaarerandite osas.

Aruandlus

47. Juhul kui ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonid sätestavad aruandluskohustuse, võib ELi tasandil võetud meetmete kohta esitada ÜROle ka ühiseid ELi aruandeid. Sellisel juhul riiklik ja ühine aruandlus täiendavad teineteist.

I. Pädevus

48. ÜVJP õigusaktide eesmärk on kindlaks määrata, milliseid piiravaid meetmeid peetakse vajalikuks ÜVJP eesmärkide saavutamiseks, ning luua alus Euroopa Liidu meetmetele, millega katkestatakse majandus- või finantssuhted asjaomaste kolmandate riikidega või vähendatakse neid suhteid.

Euroopa Liit võib vastu võtta õiguslikud rakendusmeetmed Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 215 põhineva määruse kaudu. Kui liidul puudub pädevus, peab iga liikmesriik ise vastu võtma vajalikud õigusaktid või rakendusmeetmed.

49. Kui kaalutakse piiravate meetmete kehtestamist, tuleb iga juhtumi puhul hinnata eraldi Euroopa Liidu pädevust, võttes arvesse aluslepingutega liidule määratud pädevust. Kehtiva tava kohaselt määrab nõukogu ÜVJP aktis kindlaks, et „liidul on vaja võtta täiendavaid meetmeid teatud konkreetsete meetmete rakendamiseks”, võimaldamaks liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgel esindajal ja komisjonil esitada ettepanek määruse kohta, millega rakendatakse liidu pädevusse jäävaid meetmeid. Kui kõikide meetmete õigeaegse rakendamise tagamiseks on nõutav täpsus, peaks ÜVJP akt väljendama selgelt, kuidas iga meetet või meetme osa rakendatakse.
50. Kui Euroopa Liidul on piiravaid meetmeid rakendava määruse vastuvõtmiseks vajalik pädevus, näeb ta ette, et liikmesriigid peavad sätestama määruse sätete rikkumiste korral kohaldatavate karistuste eeskirjad ja võtma kõik vajalikud meetmed tagamaks nende rakendamise.

J. Kohtualluvus

51. ELi piiravaid meetmeid tuleks kohaldada üksnes olukordades, kus on olemas sidemed ELiga. Kõnealused olukorrad, nagu on sätestatud käesoleva dokumendi punktis 88, hõlmavad Euroopa Liidu territooriumi, liikmesriikide õhusõidukeid või laevu, liikmesriikide kodanikke, ettevõtteid ja teisi üksusi, mis on asutatud või mis tegutsevad liikmesriikide seaduste alusel, või äritehinguid, mida tehakse tervikuna või osaliselt Euroopa Liidus.
52. EL hoidub vastu võtmast õigusakte, mis eksterritoriaalse kohaldamise tõttu rikuks rahvusvahelist õigust. EL on hukka mõistnud rahvusvahelise õiguse rikkumisena kolmandate riikide õigusaktide eksterritoriaalse kohaldamise, kui nendes kehtestatakse piiravaid meetmeid Euroopa Liidu liikmesriikide jurisdiktsiooni alla kuuluvate füüsiliste ja juriidiliste isikute tegevuse reguleerimiseks¹⁴.

K. Järgimine

53. Liikmesriigid peaksid võtma asjakohaseid meetmeid, et tagada piiravate meetmete järgimine.
54. Üksus, mis on asutatud ELi liikmesriigis, ei tohi muu hulgas kasutada keelust kõrvalehoidmiseks enda poolt kontrollitavat ettevõtet, sealhulgas juhul, kui nimetatud ettevõtte ei ole asutatud ELis, samuti ei tohi nimetatud üksus anda sel eesmärgil suuniseid.

¹⁴ 22. novembri 1996. aasta määrus (EÜ) nr 2271/96 ja ühismeede (96/668/ÜVJP), mis käsitlevad kaitset kolmanda riigi vastuvõetud õigusaktide eksterritoriaalse kohaldamise mõju ja nendel õigusaktidel põhinevate või neist tulenevate meetmete eest (EÜT L 309, 29.11.1996, lk 1 ja lk 7).

55. Peetakse asjakohaseks, et ELis asutatud üksus teavitab vajaduse korral enda poolt kontrollitavaid ettevõtteid uutest ELi piiravatest meetmest, et neid meetmeid saaks äripoliitika kujundamisel täiel määral arvesse võtta.

L. Sidemete loomine ja teavitamine

56. ELi piiravad meetmed on tulemuslikumad, kui ka kolmandad riigid võtavad vastu sarnased meetmed. Seetõttu on põhimõtteliselt eelistatav, et sanktsioonid võetaks vastu ÜRO raames. Kui see ei ole võimalik, peaks EL üritama saada rahvusvahelise üldsuse võimalikult laialdase toetuse, et sihtriigile survet avaldada.
57. Autonoomsete sanktsioonide vastuvõtmisel peaks EL sidemete loomise abil pürgima aktiivselt koostöö ning võimaluse korral sarnaste meetmete vastuvõtmise suunas asjassepuutuvate kolmandate riikide poolt, et minimeerida asendusefekti ja tugevdada piiravate meetmete mõju. Eelkõige peaks kutsuma kandidaatriike süsteemselt üles ühinema ELi kehtestatud meetmetega. Lisaks tuleks peamiste partneritega konsulteerides regulaarselt tõstatada ÜRO sanktsioonide ühtse ja järjekindla tõlgendamise ning tõhusa rakendamise teema. ELi delegatsioonid peaksid olema sellesse protsessi täielikult kaasatud.
58. EL ja selle liikmesriigid peaksid aktiivselt ja süsteemselt teavitama ELi sanktsioonidest, et muuta need nähtavaks ning et vältida valesti tõlgendamist, eelkõige kohalike tsiviilelanike poolt. Selline teavitamine tagab ka meetmete maksimaalse poliitilise mõju. Ühiseid teadaandeid tuleks arutada asjaomases geograafilises töörühmas, konsulteerides RELEXi töörühmaga meetmete õiguslike, tehniliste ja horisontaalsete tagajärgede osas.

III. Õigusaktide standardsõnastus

Käesolevas peatükis sätestatud standardsõnastust peaks kasutama kõikide ELi piiravaid meetmeid käsitlevate õigusaktide korral, välja arvatud juhul, kui teistsuguse sõnastuse kasutamine on vajalik ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni nõuetekohaseks rakendamiseks.

Erandeid käsitlevaid standardsätteid tuleks vajaduse korral kohandada.

A. Mõisted

ELi piiravate meetmete puhul kasutatakse allpool toodud mõisteid. Vajadusel töötatakse välja täiendavad mõisted.

59. Mõiste „tehniline abi”¹⁵:

„igasugune tehniline abi, mis on seotud parandamise, arendamise, tootmise, komplekteerimise, katsetamise, hoolduse ja muude tehniliste teenustega ning mida võib osutada juhendamise, nõustamise, koolituse, oskusteabe ja tööoskuste edastamise või nõuandeteenuste kaudu; tehniline abi hõlmab ka suuliselt edastatavat abi”.

¹⁵ Ühismeede 2000/401/ÜVJP (EÜT L 159, 30.6.2000, lk 216).

60. Aastate jooksul on rahaliste vahendite külmutamist kohaldatud ning loetellu kantud isikutele ja üksustele rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemise keeldu kehtestatud järgmiste mõistete alusel:

„rahalistes vahendid” – igasugused finantsvarad ja tulud, sealhulgas, kuid mitte ainult:

- a) sularaha, tšekid, rahalistes nõuded, vekslid, maksekorraldused ja muud maksevahendid;*
- b) hoiused finantseerimisasutustes või muudes asutustes, kontode saldod, võlad ja võlakohustused;*
- c) avalikult ja eraviisiliselt kaubeldavad väärtpaberid ja võladokumendid, sealhulgas aktsiad ja osad, väärtpabereid esindavad sertifikaadid, võlakirjad, võlatõendid, tagatiseta võlakohustused ja tuletisväärtpaberite lepingud;*
- d) intressitulu, dividendid või muu varadelt saadud või neist tulenev sissetulek;*
- e) krediteerimine, tasaarvestuse õigus, tagatistehingud, täitmisgarantiid või muud finantskohustused;*
- f) akreditiivid, veokirjad, ostukirjad;*
- g) rahaliste vahendite või finantsallikate suhtes majandushuvi tõendavad dokumendid.*

„rahaliste vahendite külmutamine” – rahaliste vahendite igasuguse sellise liikumise, ülekandmise, teisendamise, kasutamise, juurdepääsu või nendega kauplemise vältimine, mille tulemuseks oleks muutus nende mahus, summas, asukohas, omandiõiguses, valduses, laadis või otstarbes või muu muutus, mis võimaldaks rahalisi vahendeid kasutada, sealhulgas vara valitsemine.

61. Majandusressursside külmutamise puhul on nõukogu kasutanud järgmisi mõisteid ja võiks vajadusel nende kasutamist jätkata ka ELi õigusaktides.

„majandusressursid” – igasugune vara, nii materiaalne kui mittemateriaalne, nii kinnis- kui vallasasi, mis ei ole rahalistes vahendid, kuid mida on võimalik kasutada rahaliste vahendite, kaupade või teenuste hankimiseks.

„majandusressursside külmutamine” – toimingud, millega tõkestatakse majandusressursside mis tahes viisil kasutamine rahaliste vahendite, kaupade või teenuste hankimiseks, sealhulgas, kuid mitte üksnes, neid müües, rentides või neile hüpoteeki seades.

62. Mõiste „kahesuguse kasutusega kaup”:

„kaubad, sealhulgas tarkvara ja tehnoloogia, mida saab kasutada nii tsiviil- kui ka sõjalisel otstarbel, kaasa arvatud kaubad, mida saab kasutada nii rahuotstarbelisel eesmärgil, st mitte lõhkeainena, kui ka abivahendina tuumarelvade või muude tuumalõhkeseadmete tootmisel”¹⁶.

B. Relvaembargod

Embargoga hõlmatud vahendid

63. Relvaembargode kehtestamisel on vaja ühesugust ELi režiimi. 8. detsembril 2008 vastu võetud ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP¹⁷ määratletakse kriteeriumid, mida liikmesriigid kohaldavad oma ekspordikontrollipoliitikas, mis käsitleb relvi. Sel eesmärgil lepidi 2000. aastal kokku sõjaliste kaupade ühine nimekiri¹⁸. Kui ei ole teisiti ette nähtud, peaks relvaembargosid tõlgendama nii, et nad hõlmavad vähemalt kõiki ELi sõjaliste kaupade ühises nimekirjas sisalduvaid kaupu ja tehnoloogiaid.

64. Sõjaliste kaupade ühine nimekiri ei sisalda kaupu, mida saab kasutada nii tsiviil- kui ka sõjalisel otstarbel. Selliste kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kontrollitakse nõukogu määruse (EÜ) nr 428/2009¹⁹ kohaselt. Nimetatud määrus näeb ette, et ekspordiloo väljastamise või sellest keeldumise alase otsuse tegemisel võtavad liikmesriigid muu hulgas arvesse nõukogu poolt vastu võetud õigusaktidega või OSCE otsusega või ÜRO Julgeolekunõukogu siduva resolutsiooniga kehtestatud sanktsioonidest tulenevaid kohustusi.

¹⁶ Nõukogu 5. mai 2009. aasta määruse (EÜ) nr 428/2009 artikli 2 lõige 1 (ELT L 134, 29.5.2009, lk 1).

¹⁷ ELT L 335, 13.12.2008, lk 99.

¹⁸ Nimekiri on lisatud nõukogu 13. juuni 2000. aasta avaldusele, mis väljastati ELi relvaekspordi toimumisjuhendiga kaetud sõjavarustuse ühise nimekirja vastuvõtmise puhul (EÜT C 191, 8.7.2000). Nimekirja ajakohastatud versioon, mille nõukogu võttis vastu 27. veebruaril 2012, on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas (ELT C 85, 22.3.2012, lk 1).

¹⁹ ELT L 134, 29.5.2009, lk 1.

Oma olemusest tulenevalt (kahesugune kasutus) on mitmetel nimekirjas sisalduvatel kaupadel täiesti õiguspärane kasutus, näiteks krüptograafiatoodete kasutamine panganduses ning vahendid, mida saab kasutada haiglates, tehastes, ülikoolides, avamere naftaväljadel. Otsene keeld võib seega omada tagajärgi, mis ulatuvad kaugemale esialgsest eesmärgist ja võivad olla täiesti ebakohased. Enamikel juhtudel on seega kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi keelamine (sealhulgas siis, kui neid kasutatakse tsiviilotstarbel) tõenäoliselt ebaproportsionaalne, kui seda ei kohaldata piirangutega ja asjakohaste eranditega (õiguspärane eesmärk tõendatud).

Kui embargo kohaldamist selliste kaupade suhtes peetakse siiski asjakohaseks, peaks õigusakt osutama määrusele (EÜ) nr 428/2009 lisatud kahesuguse kasutusega kaupade loetelule.

65. Relvaembargot kehtestava sätte standardsõnastus võiks olla järgmine:

“Keelatakse relvade ja igasuguste nendega seotud materjalide, sealhulgas tulirelvade ja laskemoona, sõjaväevehikute ja -seadmete, poolsõjalise varustuse ja eespool nimetatutele ettenähtud varuosade müümine, tarnimine, üleandmine või eksportimine (riiki) liikmesriikide kodanike poolt või liikmesriikide territooriumilt või nende lipulaevu või õhusõidukeid kasutades, olenemata sellest, kas need tooted on pärit liikmesriikide territooriumilt või mitte.”

Sõjategevusega seotud tehniline abi ja muud teenused

66. ELi autonoomse relvaembargo kehtestamisel, sealhulgas tulirelvadele ja laskemoonale, sõjaväevehikutele ja -varustusele, poolsõjalisele varustusele ning eespool nimetatutele ette nähtud varuosadele, peaks tavaliselt olema samuti keelatud selliste vahenditega seotud tehnilise abi osutamine. Lisaks võib relvaembargot tugevdada keelates relvaekspordi rahastamise või relvaekspordiks finantsabi andmise.

67. Standardartikli sõnastus võiks olla järgmine:

CD + Reg.

„Keelatud on:

- a) osutada otse või kaudselt tehnilist abi, vahendusteenuseid²⁰ ja muid teenuseid, mis on seotud sõjalise tegevusega ning relvade ja igasuguste nendega seotud materjalide – sealhulgas tulirelvad ja laskemoon, sõjaväevehikud ja -varustus, poolsõjaline varustus ning eespool nimetatutele mõeldud varuosad – varustamise, tootmise, hoolduse ja kasutamisega ühelegi füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele (riigis) või kasutamiseks (riigis);
- b) otse või kaudselt rahastada või osutada rahanduslikku abi, mis on seotud sõjalise tegevusega, sealhulgas eelkõige toetused, laenud ja ekspordikrediidikindlustus, samuti kindlustus ja edasikindlustus relvade ja nendega seotud varustuse müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks või nendega seotud tehnilise abi, vahendusteenuste ja muude teenuste osutamiseks ühelegi isikule, üksusele või asutusele (riigis) või kasutamiseks (riigis);
- c) osaleda teadlikult ja tahtlikult tegevuses, mille otsene või kaudne eesmärk või tagajärg on kõrvale hoida punktides a või b nimetatud keeldudest.”

Erandid

68. Relvade ja nendega seotud varustuse ekspordile humanitaareesmärgil võib olla asjakohane võimaldada erandeid, kuna konfliktijärgsetes piirkondades võib teatud liiki kontrollitud varustus anda olulise panuse tsiviilelanikkonna julgeolekusse ja majanduslikku ülesehitustöösse. Nimetatud erandid peaksid piirduma mittesurmava sõjavarustuse ja isiklikuks kasutuseks mõeldud kaitseriietusega. Nad võivad vastavalt vajadusele sisaldada demineerimisvarustust ja institutsioonide väljaarendamiseks mõeldud vahendeid.

²⁰ Nõukogu 23. juuni 2003. aasta ühine seisukoht 2003/468/ÜVJP relvavahenduse kontrolli kohta (ELT L 156, 25.6.2003, lk 79).

69. Mittesurmava sõjavarustuse ekspordi käsitlevaid erandeid on soovitatav käsitleda, nagu kõiki teisigi, iga juhtumi puhul eraldi, võttes täielikult arvesse toimimisjuhendis ning teistes ELi tekstides ja õigusaktides sätestatud kriteeriumeid. Liikmesriigid nõuavad piisavaid tagatise sellise ekspordi kuritarvitamise vastu ja vajaduse korral sätteid varustuse tagasisaatmise kohta.
70. Relvade ja nendega seotud varustuse ekspordi keelu erandite sätte standardsõnastus võiks olla järgmine:

„1. Artiklit ... ei kohaldata:

- a) üksnes humanitaar- või kaitseotstarbeks või ÜRO ja ELi institutsioonide väljaarendamise programmide jaoks ettenähtud või ELi ja ÜRO kriisiohjamisoperatsioonides kasutamiseks ettenähtud mittesurmava sõjavarustuse müümise, tarnimise, üleandmise või ekspordi suhtes;*
- b) demineerimisvarustuse ja demineerimistöödel kasutatavate vahendite müügi, tarnimise, üleandmise või ekspordi suhtes;*
- c) sellise varustuse või selliste programmide ja operatsioonide rahastamisele ja nendega seotud finantsabile;*
- d) sellise varustuse või selliste programmide ja operatsioonidega seotud finantsabile;*

tingimusel, et (pädev asutus) on sellise ekspordi eelnevalt heaks kiitnud.”

71. Juhul kui ÜRO või ELi institutsioonide väljaarendamise programm või ELi või ÜRO kriisiohjamisoperatsioon nõuaksid ka surmava varustuse ekspordi, tuleks eespool nimetatud sätet täiendada, lisades taandesse a) „... ettenähtud vahendite”.

Vajaduse korral võib piirkondlike või allpiirkondlike organisatsioonide poolt läbi viidavad institutsioonide väljaarendamise programmid ja kriisiohjamisoperatsioonid lisada taandes a) toodud erandisse.

ÜRO institutsioonide väljaarendamise programmide puhul võib selliste vahendite müümiseks, tarnimiseks, üleandmiseks või ekspordiks osutada vajalikuks asjakohase ÜRO sanktsioonide komitee heakskiit.

72. Kaitseriietust käsitleva sätte standardsõnastus võiks olla järgmine:

„Artiklit ... ei kohaldata kaitseriietuse, sealhulgas kuulivestide ja sõdurikiivrite suhtes, mida ÜRO töötajad, EL või selle liikmesriikide töötajad, massiteabevahendite esindajad, humanitaar- ja arengutöötajad ning nendega seotud töötajad toimetavad ajutiselt (riiki) enda tarbeks.”

- C. Siserepressioonideks kasutatavatele vahenditele ja muule konkreetsele impordile või ekspordile kohaldatavad piirangud

73. Kui piiravate meetmete kehtestamise põhjuseks on siserepressioonipoliitika, on asjakohane keelata teatud vahendite eksport ja nende vahenditega seotud teenused, nagu remont ja hooldus. ELi õigusaktid võiksid siserepressioonideks kasutada võidavate kaupade ekspordiembargo üle otsustamisel viidata kokkulepitud nimekirjale või seda kasutada. Lisatud on nimekiri, mis määratleb (kui nõukogu nii otsustab) siserepressioonideks kasutada võidavate vahendite konkreetsete ekspordipiirangute ulatuse²¹.

²¹ Nimekiri keskendub toodetele, mida võidakse kasutada siserepressioonideks ja mis on väga sarnased sõjaliste kaupade ühises ELi nimekirjas loetletud toodetega; see ei hõlma sõjaliste kaupade ühises ELi nimekirjas sisalduvaid tooteid; see ei hõlma määrusega (EÜ) nr 1236/2005 („piinamisevastane määrus”) reguleeritud tooteid. Silmas pidades reguleeritavate vahendite ning tavatarbimiseks või vaba aja veetmiseks mõeldud vahendite vahel asjakohase piiri tõmbamisel tekkida võivaid probleeme, ei sisalda nimekiri kaupu, mis võivad olla tavalised tarbekaubad või vaba aja veetmisel kasutatavad kaubad.

74. Siserepressioonideks kasutatavate vahendite piirangute standardsõnastus võiks olla järgmine:

„Keelatud on:

- a) müüa, tarnida, üle anda või eksportida otse või kaudselt vahendeid, mida võidakse kasutada I lisas loetletud siserepressioonideks, olenemata sellest, kas tegemist on liidust pärit vahenditega, ühelegi füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele [riigi nimi] või kasutamiseks [riigi nimi];*
- b) otseselt või kaudselt anda tehnilist abi, mis on seotud punktis a nimetatud vahenditega, ühelegi füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele [riigi nimi] või kasutamiseks [riigi nimi];*
- c) otseselt või kaudselt rahastada või anda finantsabi, mis on seotud punktis a nimetatud vahenditega, ühelegi füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele [riigi nimi] või kasutamiseks [riigi nimi];*
- d) osaleda teadlikult ja tahtlikult tegevuses, mille otsene või kaudne eesmärk või tagajärg on kõrvale hoida punktides a, b ja c nimetatud keeldudest .*

75. Samuti võib asjakohaseks osutuda piiravate meetmete kehtestamine, et takistada interneti või teiste kommunikatsioonivahendite jälgimiseks ja tõkestamiseks mõeldud vahendite, tehnoloogia või tarkvara kuritarvitamist.

76. ELi raames on välja töötatud muud loetelud, nagu nafta ja naftatoodete loetelu²². Konkreetsetest ekspordi- või impordikontrolli režiimide ulatust määratlevatest tulevastest loeteludest võiks olla kasu konkreetsete ekspordi- või impordikeeldude kehtestamisel, kui ÜVJP eesmärkide saavutamiseks peetakse vajalikuks kogu konkreetssesse kontrollitavasse kategooriasse kuuluva kaubanduse keelamist konkreetse riigiga. Loetelud kaupadest, mille suhtes kohaldatakse konkreetset ekspordi- ja/või impordikeeldu, võiks kirjeldada vastavalt vajadusele nõukogu määruses (EMÜ) nr 2658/87 kasutatud kirjeldusi arvestades. Kui see ei ole võimalik ning kui see on asjakohane, võiks kaupu kirjeldada selliselt, et see võimaldab neid võrrelda nõukogu määruses (EMÜ) nr 2658/87 kasutatud kirjeldustega.
77. Erandid sellistest meetmetest peaksid olema piisavad lubamaks vajaduse korral humanitaartegevust ja võtmaks täielikult arvesse piiravate meetmete eesmärki.

D. Sissesõidupiiirangud (viisa- või reisikeeld)

78. Mitmed ÜVJP õigusaktid näevad ette õigusakti lisa loetletud teatud kolmandate riikide kodanike sissesõidukeelu.
79. Nõukogu määruses (EÜ) nr 539/2001 loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud²³. Kolmandate riikide kodanikele, kellele on ÜVJP otsustes määratud reisikeeld ja kes vajavad ELi sisenemiseks viisat, ei anta viisat, kui nad seda taotlevad. Nende saabumisel välispiirile ei tohi neil mingil juhul lubada liitu siseneda. Viisanõude puudumisel või kui on väljastatud pikaajaline viisa või elamisluba, võivad sissesõidupiiirangud nõuda riiklikke meetmeid²⁴.

²² Vt määruse (EÜ) nr 1705/1998 I lisa (EÜT L 215, 1.8.1998, lk 1).

²³ EÜT L 81, 21.3.2001, lk 1. Loetelu on mitu korda muudetud.

²⁴ Käimas on arutelud selliste isikute elektroonilise konsolideeritud loetelu loomise kohta, kelle suhtes rakendatakse ELi reisikeeldu.

80. Viisa- ja reisikeeldu ning nende erandeid käsitleva artikli standardsõnastus võiks olla järgmine:

1. *„Liikmesriigid võtavad vajalikke meetmeid, et tõkestada sissepääs oma territooriumile või transiid läbi oma territooriumi lisas loetletud isikutele (märke kriteeriumide/kategooriate kohta, juhul kui need pole tekstis juba ära toodud).*
2. *Lõige 1 ei kohusta liikmesriiki keelama oma kodanike sisenemist oma territooriumile.*
3. *Lõige 1 ei mõjuta neid juhtumeid, kui liikmesriiki seob rahvusvahelisest õigusest tulenev kohustus, eelkõige:*
 - i) rahvusvahelise valitsustevahelise organisatsiooni võõrustajariigina;*
 - ii) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kokku kutsutud või selle egiidi all toimuva rahvusvahelise konverentsi võõrustajariigina; või*
 - iii) privileege ja immunitete kehtestava mitmepoolse lepingu alusel; või*
 - iv) Püha Tooli (Vatikani linnriik) ja Itaalia vahel 1929. aastal sõlmitud lepingust (Lateraani pakt) tulenevalt.*
4. *Lõiget 3 kohaldatakse ka juhul, kui liikmesriik on Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni (OSCE) võõrustajariik.*
5. *Nõukogu tuleb nõuetekohaselt teavitada kõigist liikmesriigi poolt lõigete 3 või 4 kohaselt tehtud eranditest.*
6. *Liikmesriik võib teha erandeid lõikes 1 kehtestatud meetmete osas, kui reisimine on õigustatud seoses kiireloomuliste humanitaarvajadustega või valitsustevahelistel kohtumistel osalemisega ning Euroopa Liidu organiseeritud või võõrustatud või OSCE eesistujaks oleva liikmesriigi võõrustatud kohtumistega, kus peetakse poliitilist dialoogi, mis otseselt edendab piiravate meetmete poliitika eesmäärke, sealhulgas demokraatiat, inimõigusi ja õigusriiki (riigis).*

7. *Liikmesriik, kes soovib teha lõikes 6 osutatud erandeid, teatab sellest nõukogule kirjalikult. Erand loetakse lubatuks, kui üks või mitu nõukogu liiget ei esita kirjalikku vastuväidet kahe tööpäeva jooksul alates teatise saamisest kavandatava erandi kohta. Juhul kui üks või mitu nõukogu liiget esitavad vastuväite, võib nõukogu otsustada kavandatud erandi tegemise kvalifitseeritud häälteenamuse alusel.*
8. *Juhul kui liikmesriik lubab lõigete 3, 4, 6 ja 7 alusel lisas loetletud isikute sisenemise oma territooriumile või selle läbimise, kehtib luba ainult selleks, milleks see on antud, ja asjaomaste isikute suhtes.”*
81. Siiski ollakse seisukohal, et kui isik, kelle varad külmutatakse ja kelle suhtes kohaldatakse reisikeeldu, saab liikmesriigilt vastavalt eespool toodud standardartikli lõigetele 3, 4, 6 ja 7 väljastatud loa, ei ole liikmesriik kohustatud arestima selle isikuga kaasasolevat vara, mida sel isikul võib külaskäigu jooksul, milleks ta loa on saanud, põhjendatult vaja minna.

E. Finantspiirangud

82. Standardsõnastus, mida kasutatakse rahaliste vahendite külmutamiseks Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 215 põhineva õigusakti alusel, võiks olla järgmine:

- „1. Külmutatakse kõik rahalised vahendid ja majandusressursid, mis kuuluvad [(riigi) valitsuse liikmetele ja] X lisas loetletud [nendega seotud]²⁵ mis tahes füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele või on nende omanduses, valduses või kontrolli all.
2. Rahalisi vahendeid ja majandusressursse ei anta otseselt ega kaudselt²⁶ X lisas loetletud füüsilistele või juriidilistele isikute, üksuste või asutuste käsutusse ega nende toetuseks.”

²⁵ Mõnel juhul neid teksti osasid ei kohaldata (nt terroristidele suunatud meetmete puhul).

²⁶ Märgitakse, et pangale vajalike dokumentide esitamine ja edastamine lõpliku ülekande tegemiseks loetus nimetamata isikule, üksusele või asutusele, et sooritada lubatud makseid, ei kujuta endast rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemist.

83. Rahaliste vahendite külmutamise ning rahaliste vahendite ja majandusressursside kättesaadavaks tegemise keelu erandeid sisaldava artikli standardsõnastus võiks olla järgmine²⁷:

„1. Erandina artiklist ... (loetellu kantud isikute ja üksuste rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine), võivad Y lisas loetletud veebisaitidel nimetatud pädevad asutused neile sobivatel tingimustel lubada teatud külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamise või teatud rahaliste vahendite või majandusressursside kättesaadavaks tegemise, pärast seda, kui on kindlaks tehtud, et need rahalised vahendid või majandusressursid on:

- a) vajalikud X lisas loetletud füüsiliste või juriidiliste isikute, üksuste või asutuste ja nimetatud füüsilistest isikutest sõltuvate pereliikmete põhivajaduste rahuldamiseks, sealhulgas tasumiseks toiduainete eest, üüri või hüpoteegi, ravimite ja ravikulude tasumiseks, maksudeks, kindlustusmakseteks ning kommunaalteenuste tasudeks;*
- b) ette nähtud üksnes ekspertide mõistlike töötasude maksmiseks ja õigusabiteenuste pakkumisega seotud kulude hüvitamiseks;*
- c) ette nähtud üksnes tasude või teenustasude maksmiseks külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside tavapärase haldamise või säilitamise eest;*
- d) vajalikud erakorraliste kulutuste katteks, tingimusel, et asjaomane pädev asutus on vähemalt kaks nädalat enne loa andmist teavitanud teise liikmesriigi pädevaid asutusi ja komisjoni põhjustest, mille alusel pädev asutus peab vajalikuks konkreetse loa andmist;*

²⁷ Kohustuslike ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide (vt punkti 44) rakendamisel tuleb sõnastust võib-olla kohandada.

- e) vajalikud, et teha makseid diplomaatilise missiooni või konsulaaresinduse või rahvusvahelise organisatsiooni, kellel on vastavalt rahvusvahelisele seadusele immunitet, kontole või sellelt kontolt, seni kuni selliseid makseid kavatsetakse kasutada diplomaatilise missiooni või konsulaaresinduse või rahvusvahelise organisatsiooni ametiülesannete täitmiseks²⁸;
- f) vajalikud inimeste turvalisuse või keskkonna kaitse tagamisel.”

Liikmesriigid teavitavad teisi liikmesriike ja komisjoni käesoleva artikli alusel antud loast.

2. Artiklit ... (loetellu kantud isikutele ja üksustele külmutatud rahaliste vahendite ja majandusressursside kättesaadavaks tegemise keeld) ei kohaldata külmutatud kontodele lisatud järgmiste summade suhtes:
- a) nende kontodega seotud tasumisele kuuluvad intressid või muud tulud; või
 - b) maksed lepingute, kokkulepete või kohustuste kohaselt, mis sõlmiti või mis tekkisid enne kuupäeva, mil nende kontode suhtes on hakatud kohaldama käesoleva otsuse/määruse sätteid või
 - c) maksed ELi liikmesriigis tehtud kohtu-, haldus- või vahekohtu või asjaomases liikmesriigis kohaldatava otsuse alusel ning

tingimusel, et selliste intresside, muude tulude ja maksete suhtes kohaldatakse jätkuvalt artikli ... (loetellu kantud isikute ja üksuste rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine) sätteid.”

²⁸ Seoses sellega, kuidas piiravad meetmed võivad mõjutada diplomaatilisi missioone ja nende personali privileegide ja immuniteedi kasutamisel (eelkõige juhtumitel, kui nende kontod asuvad loetellu kantud pankades), tuleb võtta vajalikke meetmeid tagamaks, et nimetatud missioone ja nende personali ei takistataks seetõttu nende ametiülesannete täitmisel, kooskõlas diplomaatiliste suhete 1961. aasta Viini konventsiooni artikliga 25.

84. Külmutatud arvete krediteerimist käsitleva artikli standardsõnastus võiks olla järgmine:

Reg.

„Artikkel ... (loetellu kantud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele rahaliste vahendite ja majandusressursside kättesaadavaks tegemise keeld) ei takista finantseerimis- või krediitiasutustel kolmandatelt isikutelt loetellu kantud isiku, üksuse või asutuse arvele üle kantavate rahaliste vahendite saamisel külmutatud arveid krediteerida, tingimusel, et ka kõik neile arvetele lisatavad summad külmutatakse. Finantseerimis- või krediitiasutus teatab sellistest tehingutest viivitamata pädevatele asutustele.”

85. Kui rahalised vahendid või majandusressursid on kohtu-, haldus- või vahekohtu otsuse alusel tekkinud kinnipidamisõiguse esemeks, võiks rahaliste vahendite külmutamise ning rahaliste vahendite ja majandusressursside kättesaadavaks tegemise keelu erandeid sisaldava konkreetse artikli sõnastus olla järgmine:

„Erandina artiklist ... (loetellu kantud füüsilistele või juriidilistele isikute, üksuste või asutuste rahaliste vahendite või majandusressursside külmutamine) võivad Y lisas loetletud liikmesriikide pädevad asutused lubada teatavate külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamist, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) vahekohus on rahaliste vahendite või majandusressursside suhtes teinud otsuse enne kuupäeva, mil artiklis ... (loetellu kantud füüsilistele või juriidilistele isikutele, üksustele või asutustele rahaliste vahendite ja majandusressursside kättesaadavaks tegemise keeld) osutatud füüsiline või juriidiline isik, üksus või asutus kanti X lisas esitatud loetellu, või otsuse on teinud kohus või halduskohus ELis või nende suhtes tuleb kohaldada asjaomases liikmesriigis tehtud kohtuotsust, enne nimetatud kuupäeva või pärast seda;*
- b) rahalisi vahendeid või majandusressursse kasutatakse üksnes sellise otsusega tagatud või sellise otsusega õiguspäraseks tunnistatud nõuete rahuldamiseks ulatuses, mis on sätestatud sellist nõuet omavate isikute õigusi reguleerivates õigusaktides;*
- c) X lisas loetletud isik, üksus või asutus ei saa otsusest kasu;*
- d) otsuse tunnustamine ei ole vastuolus asjaomase liikmesriigi õiguskorra põhimõtetega.*

Pädev asutus teavitab teiste liikmesriikide pädevaid asutusi ja komisjoni käesoleva artikli alusel antud loast. ”

86. Varem sõlmitud lepingutega seotud erandeid sisaldava konkreetse artikli standardsõnastus võiks olla järgmine:

Erandina artiklist...(loetellu kantud isikute, üksuste ja asutuste rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine) ja tingimusel, et X lisas loetletud isik, üksus või asutus teeb makse vastavalt lepingule, kokkuleppele või kohustusele, mis sõlmiti või mis tekkis asjaomasele isikule, üksusele või asutusele enne kuupäeva, mil kõnealune isik, üksus või asutus kanti loetellu, võivad Y lisas loetletud veebisaitidel nimetatud liikmesriikide pädevad asutused anda neile sobivatel tingimustel loa teatavate külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamiseks, kui on täidetud järgmised tingimused:

i) rahalisi vahendeid või majandusressursse kasutab maksmisel X lisas nimetatud isik, üksus või asutus;

ii) makse ei ole vastuolus artikliga ... (loetellu kantud isikutele, üksustele või asutustele rahaliste vahendite ja majandusressursside kättesaadavaks tegemise keeld);

1. variant - asjaomane liikmesriik teavitab vähemalt [x nädalat] enne iga loa andmist teist liikmesriiki ja komisjoni kõnealusest otsusest ja kavatsusest luba anda.

2. variant - asjaomane liikmeriik teavitab [x nädala] jooksul teist liikmesriiki ja komisjoni kõnealusest otsusest ja igast antud loast.

3. variant - asjaomane liikmesriik teavitab teist liikmesriiki ja komisjoni kõnealustest otsustest ning antud lubade arvust ja liigist [iga x kuu järel]

87. Humanitaarvajadustega seotud erandit, mis lisatakse üksnes siis, kui sihtriigi või -režiimi reaalne olukord seda nõuab, ning mida kohandatakse vajadusel, sisaldava konkreetse artikli võimalik sõnastus võiks olla järgmine:

Erandina artiklist ... (loetellu kantud isikute ja üksuste rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine), võivad ... lisas loetletud veebisaitidel nimetatud liikmesriigi pädevad asutused neile sobivatel tingimustel lubada teatud külmutatud rahaliste vahendite või majandusressursside vabastamise või teatud rahaliste vahendite või majandusressursside kättesaadavaks tegemise, pärast seda, kui on kindlaks tehtud, et need rahalised vahendid või majandusressursid on vajalikud humanitaartegevuseks, näiteks abi kohaletoimetamine või abi kohaletoimetamise hõlbustamine, hõlmates nii ravimeid, toitu või humanitaartöötajate transporti ja seotud abi või evakueerimist xxx.

Asjaomased liikmesriigid teavitavad teisi liikmesriike ja komisjoni käesoleva artikli alusel antud lubadest nelja nädala jooksul pärast loa andmist.

F. Vastutusest vabastamise klausel

Vastutusest vabastamise klauslit sisaldava konkreetse artikli standardsõnastus võiks olla järgmine:

- 1. Rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamisest või nende kättesaadavaks tegemisest keeldumisest, mis on tehtud heas usus, et selline tegevus on kooskõlas käesoleva määrusega, ei tulene määrust rakendavale füüsilisele või juriidilisele isikule, üksusele või asutusele või selle juhtidele või töötajatele mingit vastutust, välja arvatud juhul, kui tõendatakse, et rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise või kinnipidamise põhjustas hooletus.*

2. *Füüsilistele ja juriidilistele isikutele, üksustele ega asutustele ei tulene mingit vastutust, kui nad ei teadnud ja neil ei olnud põhjendatud alust kahtlustada, et nende tegevusega eiratakse käesolevas määruses sätestatud meetmeid.*

G. Nõuetest loobumise klausel

Vajadusel kohandatava nõuetest loobumise klauslit sisaldava konkreetse artikli võimalik sõnastus võiks olla järgmine:

1. *Lepingu ja tehingu puhul, mille täitmist on otseselt või kaudselt, tervikuna või osaliselt mõjutanud käesoleva määrusega kehtestatud meetmed, ei rahuldata ühtki nõuet, sealhulgas hüvitisnõuet ega muud samalaadset nõuet, nagu tasaarvestusnõue või tagatisnõue, eelkõige nõuet, mille eesmärgiks on saada pikendust või mis tahes vormis tagatist või vastutagatist, eelkõige finantstagatist, kui selle esitajaks on:*
 - a) *X või Y või Z lisas loetletud isikud, üksused ja asutused;*
 - b) *muu xxx isik, üksus või asutus, sealhulgas xxx;*
 - c) *isik, üksus või asutus, kes tegutseb mõne punktis a või b osutatud isiku, üksuse või asutuse kaudu või tema nimel.*
2. *Igas nõude täitmise menetluses jääb kõnealuse nõude täitmist taotleva isiku kohustuseks tõendada, et nõude täitmine ei ole lõike 1 alusel keelatud.*
3. *Käesoleva artikliga ei piirata lõikes 1 osutatud isikute, üksuste ja asutuste õigust nõuda kooskõlas käesoleva määrusega lepinguliste kohustuste täitmata jätmise seaduslikkuse kohtulikku kontrolli.*

H. Kohtualluvus

88. Standardklausel, mis määrab piiravate meetmete kohaldatavuse ulatuse olukordades, kus sidemed on olemas nii Euroopa Liidu kui ka muude rahvusvahelise üldsuse liikmetega, võiks olla järgmine:

Reg.

„Käesolevat määrust kohaldatakse:

- a) liidu territooriumil, sealhulgas õhuruumis;*
- b) liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluvate õhusõidukite ja laevade pardal;*
- c) liikmesriikide kodanike suhtes liidu territooriumil ja väljaspool seda;*
- d) kõigi liidu territooriumil või väljaspool seda asuvate juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste suhtes, mis on asutatud või registreeritud liikmesriigi seaduste alusel;*
- e) juriidiliste isikute, üksuste ja asutuste äritegevuse suhtes, mis tervikuna või osaliselt leiab aset liidu territooriumil.”*

I. Rikkumised

89. Piiravaid meetmeid kehtestavad määrused sisaldavad sätteid, mis käsitlevad rikkumiste korral kohaldatavaid karistusi. Nimetatud teema standardsõnastus on järgmine:

Reg.

- „1. Liikmesriigid kehtestavad käesoleva määruse sätete rikkumise korral kohaldatavaid karistusi käsitlevad eeskirjad ja võtavad kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Ettenähtud trahvid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.*

2. *Liikmesriigid teavitavad komisjoni viivitamatult pärast määruse jõustumist neist eeskirjadest ja kõigist järgnevatest muudatustest.*”

90. Piiravate meetmete rakendamist soovitakse niipea kui võimalik. Sel eesmärgil seavad liikmesriigid eesmärgiks kehtestada eelmises punktis osutatud eeskirjad 30 päeva jooksul pärast nende kehtiva riikliku korra kohaseid menetlusi. Liikmesriigid võivad samuti kaaluda riiklike eeskirjade vastuvõtmist, mis kehtestavad üldkorras kohaldatavad sanktsioonid piiravaid meetmeid kehtestava määruse sätete rikkumisel.

J. Kehtivuse lõppemine ja läbivaatamine

CD

91. ELi autonoomsete sanktsioonide puhul võiks kehtivusaja klausli standardsõnastus olla järgmine:

„Käesolevat otsust kohaldatakse ... ajavahemiku vältel. Seda tuleb pidevalt uuesti läbi vaadata. Otsuses tehakse vajalikud uuendused või muudatused, kui nõukogu leiab, et selle eesmärgid ei ole täidetud.”

92. ELi autonoomsete sanktsioonide puhul võiks läbivaatamisklausli standardsõnastus olla järgmine:

CD

„Käesolev otsus vaadatakse läbi ... pärast selle vastuvõtmist ja seejärel iga ... tagant. Otsus tunnistatakse kehtetuks, kui nõukogu leiab, et selle eesmärgid on täidetud.”

93. ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonide rakendamise puhul võiks muutmist või kehtetuks tunnistamist käsitleva klausli standardsõnastus olla järgmine:

CD

„Käesolevat otsust muudetakse või see tunnistatakse kehtetuks, kui see on asjakohane, Julgeolekunõukogu otsuse kohaselt.”

IV. Piiravate meetmete järelevalve ja hindamine

94. ELi piiravate meetmete tõhusus – ja ka ELi usaldusväärsus – sõltub suurel määral piiravatest meetmetest, mida rakendatakse ja jõustatakse viivitamatult ning ühegi erandita kõikides liikmesriikides. Piiravate meetmete rakendamiseks vastuvõetud ELi otsustele piisavate järelmeetmete tagamiseks loodi spetsiaalne nõukogu organ, mis on pühendunud kogemuste jagamisele ning parima piiravate meetmete rakendamise ja kohaldamise toimimisviisi väljaarendamisele. Seetõttu kohtub välissuhete nõunike töörühm korrapäraselt „sanktsioonide üksusena” (RELEX/sanktsioonid), mille koosseisu täiendavad vastavalt vajadusele muu hulgas liikmesriikide eksperdid. RELEX/sanktsioonide üksuse volitused on järgmised²⁹:

- teabe ja kogemuste vahetamine ELi kehtestatud konkreetsete piiravate režiimide rakendamise kohta;
- osalemine piiravate meetmete rakendamist puudutavate liikmesriikide parimate tavade arendamises;
- kogu kättesaadava teabe kogumine väidetava tegevuse kohta, millega ELi piiravate meetmete ja muude ELi seisukohalt oluliste rahvusvaheliste sanktsioonide sihtmärgiks olevad riigid, isikud ja üksused püüavad sanktsioonide täitmisest kõrvale hoida;
- teabe ja kogemuste vahetamine, sealhulgas vajadusel kolmandate riikide ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, ELi seisukohalt oluliste rahvusvaheliste sanktsioonide rakendamise kohta;
- osalemine piiravate meetmete režiimide rakendamise tulemuste ja rakendamise käigus ilmnenud raskuste hindamisel;

²⁹ RELEX/sanktsioonide üksuse volitused on sätestatud dokumendis 5603/04.

- arvamuste vahetamine viiside ja võimaluste üle, millega tagada piiravaid meetmeid puudutavate režiimide, sealhulgas nende režiimide humanitaarsätete tõhus haldamine;
- ELi piiravate meetmete rakendamisega seotud kõikide asjakohaste tehniliste küsimuste läbivaatamine.

RELEX/sanktsioonide üksus on eelkõige määratlenud ELi parimad tavad piiravate finantsmeetmete tõhusaks rakendamiseks³⁰.

95. Nii ÜVJP õigusaktid kui ka EÜ määrused peaksid sätestama, et liikmesriikide poolt piiravate meetmete jõustamiseks võetud rakendus- ja täitemetmetest antaks korrapäraselt aru. Järelevalve ELi tasandil peaks võimaldama ühetaolisemalt hinnata, kas piiravad meetmed mõjuvad tõhusalt. See on oluline autonoomsete meetmete puhul, kuna selle alusel otsustatakse õigusaktide parandamise vajaduse ja mõnel juhul meetmete säilitamise kasulikkuse üle.

³⁰ Dok. 8666/1/2008 REV 1.

I LISA

Soovitused ELi autonoomsete sanktsioonide töömeetodite kohta

Piiravad meetmed kolmandate riikide, üksikisikute või üksuste vastu on oluline ELi välispoliitika abivahend, mille kaudu saavutada oma ühise välis- ja julgeolekupoliitika põhimõtetega kooskõlas olevaid eesmärke. Üldiselt kehtestatakse piiravaid meetmeid selleks, et saavutada muudatusi sihtriigi või selle osa, valitsuse, üksuste või üksikisikute poliitikas või tegevuses. Need on kõik ennetavad ja mittekaristavad vahendid, mis peaksid ELil võimaldama reageerida kiirelt poliitilistele väljakutsetele ja arengutele. Sanktsioone tuleks kasutada ühe osana integreeritud ja kõikehõlmavast poliitilisest lähenemisviisist, mis hõlmab poliitilist dialoogi, täiendavaid jõupingutusi ning teisi vahendeid. EL ja liikmesriigid peaksid ELi sanktsioonidest aktiivselt ja süsteemselt teavitama, kaasa arvatud sihtriiki ja selle elanikkonda.

Meetmed peaksid olema suunatud nendele isikutele, kes vastutavad poliitika või tegevuse eest, mille tõttu EL võttis otsuse kehtestada sanktsioonid. Sellised sihtmeetmed vähendavad kahjulikke tagajärgi nende jaoks, kes ei vastuta sellise poliitika ja tegevuse eest, eelkõige kohalike tsiviilelanike või seadusliku tegevuse puhul asjaomases riigis või selle riigiga. Piiravate meetmete poliitilised eesmärgid ja kriteeriumid tuleb õigusaktides selgelt defineerida. See võimaldab ELil teha kindlaks tingimused sanktsioonide muutmiseks või tühistamiseks. Meetmete laad varieerub sõltuvalt nende eesmärkidest ning nende tõenäolisest tõhususest kõnealuste eesmärkide saavutamisel nimetatud tingimustes, võttes arvesse ELi sihipärast ja diferentseeritud lähenemisviisi.

Piiravad meetmed peavad austama inimõigusi ja põhivabadusi, eelkõige õigust nõuetekohasele menetlusele ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile täielikus kooskõlas Euroopa Liidu kohtute praktikaga. Kehtestatud meetmed peavad olema eesmärgiga proportsionaalsed.

Et tagada piiravate meetmete tõhusus soovitud poliitilise eesmärgi saavutamisel, on oluline neid ühtselt ja järjekindlalt tõlgendada ning tõhusalt rakendada.

Euroopa välisteenistus (EEAS) peaks olema sanktsioonide ettevalmistamisel ja läbivaatamisel, samuti sanktsioonidega kaasneva teabe edastamise ja sidemete loomise puhul põhiroll, seda tihedas koostöös liikmesriikide, asjaomaste ELi delegatsioonide ning komisjoniga.

Ettepanekud piiravate meetmete kohta

1. Ettepanekud piiravate meetmete, sealhulgas loetellu kandmise ja loetelust väljaarvamise ettepanekud konkreetsete riikide vastu suunatud ELi autonoomsete sanktsioonide kohta peaksid esitama liikmesriigid või Euroopa välisteenistus. Kõnealused ettepanekud peaksid moodustama ühe osa laiemast nõukogu poolt kokku lepitud poliitilisest lähenemisviisist. Üldiselt tuleks need edastada COREU-võrgu kaudu, määrates neile asjakohase salastatuse taseme.
2. Ettepanekute poliitilisi aspekte ning üldisemaid parameetreid tuleks seejärel arutada asjaomases piirkondlikus töörühmas, keda abistavad EEASi sanktsioonide eksperdid ning eksperdid komisjonist ning nõukogu õigustalitusest. Vajaduse korral arutab poliitika- ja julgeolekukomitee ettepanekuid ning annab asjaomastele töörühmadele poliitilisi suuniseid, eelkõige edasise menetluse jaoks valitud meetmete laadi kohta.
3. Asjaomases riigis või asjaomastes riikides asuvate missioonide juhte kutsutakse üles vajaduse korral pakkuma nõuandeid piiravate meetmete ettepanekute või täiendavate loetelude kohta. Samamoodi kutsutakse komisjoni talitusi üles pakkuma vajaduse korral nõuandeid liidu pädevusse jäävate konkreetsete meetmete osas.
4. Kõiki kavandatud piiravate meetmete õiguslikke, tehnilisi ja horisontaalseid aspekte tuleks arutada RELEXis. Ettepanekud nõukogu otsuse kohta piiravate meetmete kehtestamiseks ning nõukogu määruse kohta, milles määratletakse liidu pädevusse jäävad konkreetsete meetmed, esitavad RELEXile aruteluks vastavalt EEAS ja komisjon. Eelistatavalt tuleks kaks õigusakti esitada COREPERile ning nõukogu peaks need ametlikult vastu võtma samaaegselt või võimalikult lühikese ajavahega kahe õigusakti vahel.

Ettepanekud loetellu kandmise kohta

Tunnusandmed

5. Autonoomsete loetelude ettepanekud peaksid olema selged ja ühemõttelised. Eelkõige üritatakse nendesse lisada piisavalt üksikasjalikku teavet (tunnusandmeid), et loetelu käsitlevat otsust saaks pärast selle jõustumist rakendada tõhusalt nii ettevõtjad kui ka riigiasutused (nt pangad ja konsulaadid). Identifitseerimisalane teave on ülimalt oluline tagamaks, et piiravad meetmed ei mõjutaks isikuid ja üksuseid, kellele/millele need suunatud ei ole. Füüsiliste isikute puhul peaks selline teave sisaldama eelkõige nime (võimaluse korral samuti originaalkeeles ning asjakohase transliteratsiooniga), sealhulgas varjunimesid, sünniaega ja -kohta, kodakondsust, passi- ja ID-kaardi numbrit, sugu, aadressi, kui see on teada, ning positsiooni või ametit. Rühmitiste, juriidiliste isikute või üksuste puhul sisaldab selline teave nime, registrisse kandmise kohta ja kuupäeva, registrinumbrit ja äritegevuse kohta. Samuti tuleks lisada loetellu kandmise kuupäev. Näidisvorm on lisatud käesolevale dokumendile.
6. Selliste tunnusandmete esitamise eest vastutavad eelkõige ettepaneku esitajad. Teised delegatsioonid peaksid kõnealusele protsessile kaasa aitama. Vajadusel korral taotletakse asjaomases riigis või asjaomastes riikides asuvate missioonijuhtide panust.

Loetellu lisamise põhjendused

7. Autonoomsete loetelude ettepanekud peaksid sisaldama iga loetletud subjekti kohta eraldi ja konkreetseid põhjendusi. Põhjenduste eesmärk on argumenteerida võimalikult täpselt, miks nõukogu oma volituste teostamisel leiab, et asjaomase isiku, rühmitise või üksuse suhtes saab kohaldada asjassepuutuvas õigusaktis määratletud kriteeriume, võttes arvesse meetmete eesmärgi, mida kirjeldati sissejuhatavates lõikudes.
8. Selliste põhjenduste esitamise eest vastutavad peamiselt ettepaneku esitajad. Teised delegatsioonid peaksid kõnealusele protsessile kaasa aitama. Vajadusel korral taotletakse asjaomases riigis või asjaomastes riikides asuvate missioonijuhtide panust.

9. Loetellu kandmise põhjendused viimistleb RELEXi töörühm, võttes aluseks piirkondliku töörühma arutatud üksikasjad. Vajadusel võib RELEX taotleda piirkondlikult töörühmalt lisateavet, et tagada loetelu kannete juriidiline korrektsus ja asjakohane põhjendatus.
10. Nimetatud põhjendused peaksid olema üldiselt esitatud piiratud meetmete sihtrühmaks olevate isikute, rühmitiste ja üksuste loetelu sisaldava õigusakti lisa eraldi veerus. Kuna nimetatud akt avaldatakse Euroopa Liidu Teatajas, peab olema võimalik kõnealuseid põhjendusi avaldada. Erandkorras, kui leitakse, et loetellu kandmise põhjendused ei ole avaldamiseks sobivad eraelu puutumatuse või julgeoleku kaalutlustel, tuleb asjaomast isikut, rühmitist või üksust põhjustest eraldi teavitada.

Loetellu lisamisest teavitamine

11. Otsusest ning loetellu kandmise põhjendustest teavitatakse vajadusel kirja teel või Euroopa Liidu Teataja (C-seerias) avaldatakse asjaomase õigusakti avaldamise päeval teatis, milles teavitatakse, et nõukogu edastab taotluse alusel loetellu kandmise põhjused. Näidisteatis on lisatud käesolevale dokumendile. Teatistes teavitatakse asjaomaseid isikuid, rühmitisi ja üksusi nende õigusest esitada märkusi ning taotleda nõukogu tehtud otsuse läbivaatamist, samuti nende õigusest vaidlustada nõukogu otsus Üldkohtus vastavalt ELi aluslepingute asjaomastele sätetele.

Töörühma arutelud

12. Kui see on vajalik, võivad pädeva töörühma töös osaleda ka teiste nõukogu töörühmade eksperdid.
13. Töörühma arutelud on konfidentsiaalsed. See on eriti tähtis selliste juhtumite puhul, kus piiravate meetmetega külmutatakse varad. Menetluse konfidentsiaalsuse tagamiseks tuleb võtta piisavaid meetmeid, eelkõige ettepanekute levitamisel.

14. Asjaomase töörühma eesistuja korraldab koosolekuid, kui see on vajalik; kui asja on töörühmas arutatud, võib eesistuja taotleda kavatsitava loetellu kandmise või loetelust väljaarvamise heakskiitmist vaikiva nõusoleku menetluse korras töörühma tasandil. Delegatsioonidele tuleks anda piisavalt aega, et ettepanekud enne arutelu läbi vaadata, pidades silmas kokkulepitud poliitilisi eesmärke, mis võivad ettepaneku ajakava mõjutada. Pakiliste küsimustega seotud õigusaktid võib võtta vastu kirjaliku menetluse teel.

Meetmete läbivaatamine

15. ELi autonoomseid sanktsioone või ÜRO sanktsioonidesse tehtud ELi täiendusi tuleks vaadata läbi korrapäraselt ja kooskõlas asjaomase õigusakti sätetega. Sanktsioonide regulaarne hindamine töörühma ja RELEXi poolt, keda abistavad Euroopa välisteenistus, komisjon ja missioonijuhid, peaks võimaldama vajadusel meetmete kohandamist, võttes arvesse arenguid seoses seatud eesmärkide ning vastavate meetmete tõhususega.
16. Et tagada piiravate meetmete tõhusus soovitud poliitiliste eesmärkide saavutamisel, on oluline neid ühtselt ja järjekindlalt tõlgendada ning tõhusalt rakendada. Liikmesriigid teatavad üksteisele asjaomaste õigusaktide alusel võetud meetmetest ning edastavad üksteisele nende käsutuses oleva nimetatud õigusaktidega seotud mis tahes muu asjakohase teabe, eelkõige teabe rikkumise ja jõustamisega seotud probleemide ning riiklike kohtute tehtud otsuste kohta. Teave külmutatud arvete ja summade kohta tuleb samuti edastada kooskõlas asjassepuutuvate juriidiliste nõuetega. Lisaks teavitavad liikmesriigid üksteist kõigist kooskõlas õigusaktides ettenähtud menetlustega tehtud eranditest. Komisjon ja EEAS tuleks nimetatud protsessi täielikult kaasata. Nõukogu õigustalitus peaks teavitama asjaomast töörühma ning RELEXi töörühma kõigist asjassepuutuvatest ELi kohtute otsustest.
17. Tõlgendamise ja rakendamise küsimuste lahendamisel peaksid liikmesriigid ja nende eksperdid kasutama RELEXi sanktsioonide üksuse asutatud foorumit ning mitteametlikku „sanktsioonide foorumit”.

Loetelust väljaarvamise taotluse menetlemine

18. Kui saabuvad loetelust väljaarvamiseks esitatud eraldi taotlused, peaks nende töötlemine toimuma viivitamatult vastavalt kohaldatavatele õigusaktidele ja piiravate meetmete tõhusat rakendamist käsitlevatele ELi parimatele tavadele³¹.
19. Loetelust väljaarvamise taotlused edastatakse nõukogu peasekretariaadi postkasti. Kõik märkused loetelu kohta või taotlused loetellu kandmise läbivaatamine kohta edastatakse koos täiendavate dokumentidega Euroopa Liidu Nõukogule kooskõlas asjaomaste sanktsioonide puhul ettenähtud läbivaatamismenetlusega ning vastavalt selgitustele kaasnevas teatistes, mis avaldati ELTs, või aadressi olemasolul teavituskirjas.
20. Kui nõukogu sekretariaati sellised taotlused laekuvad, edastab ta need pädevale nõukogu töörühmale käsitlemiseks, võttes aluseks EEASi ja nõukogu õigustalituse esialgse analüüsi. Loetelust väljaarvamise taotluste õiguslikke, tehnilisi ja horisontaalseid aspekte ning ELi vastust arutatakse RELEXi töörühmas.

Sidemete loomine ja teavitamine

21. Piiravate meetmete tulemuslikkus on otseselt seotud kolmandate riikide poolt vastu võetud sarnaste meetmetega. Seetõttu on põhimõtteliselt eelistatav, et sanktsioonid võetaks vastu ÜRO raames. Kui see ei ole võimalik, tuleks saavutada rahvusvahelise üldsuse võimalikult laialdane toetus, et sihtriigile survet avaldada.

³¹ Dokumendi 8666/1/08 punkt 17.

22. Autonoomsete sanktsioonide vastuvõtmisel peaks EL sidemete loomise abil pürgima aktiivselt koostöö ning võimaluse korral sarnaste meetmete vastuvõtmise suunas asjassepuutuvate kolmandate riikide poolt, et minimeerida asendusefekti ja tugevdada piiravate meetmete mõju. Eelkõige peaks kandidaatriike kutsuma süsteemselt üles ühinema ELi kehtestatud meetmetega. Lisaks tuleks peamiste partneritega konsulteerides regulaarselt tõstatada ÜRO sanktsioonide ühtse ja järjekindla tõlgendamise ning tõhusa rakendamise teema. ELi delegatsioonid peaksid olema sellesse protsessi täielikult kaasatud.
23. EL ja selle liikmesriigid peaksid aktiivselt ja süsteemselt teavitama ELi sanktsioonidest, et muuta need nähtavaks ning et vältida valesti tõlgendamist, eelkõige kohalike tsiviilelanike poolt. Selline teavitamine tagab ka meetmete maksimaalse poliitilise mõju. Ühiseid teadaandeid tuleks arutada asjaomases geograafilises töörühmas, konsulteerides RELEXi töörühmaga meetmete õiguslike, tehniliste ja horisontaalsete tagajärgede osas.
-

Näidisvormid, mida kasutatakse nende isikute, rühmitiste ja üksuste loetelu koostamisel, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid

A. Näidisvorm, mida kasutatakse nende isikute loetelu koostamisel, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid

Perekonnanimi, eesnimi (võimaluse korral samuti originaalkeeles ning asjakohase transliteratsiooniga):

Varjunimi:

Sünniaeg:

Sünnikoht (linn, riik):

Kodakondsus:

Passi või isikutunnistuse number (sealhulgas dokumendi välja andnud riik ning väljaandmise kuupäev ja koht):

Sugu:

Aadress (maja, tänav, sihtnumber, linn, riik):

Positsioon või amet:

Muu teave (nt ema ja isa nimi, maksukohustuslase number, telefoni või faksi number):

B. Näidisvorm, mida kasutatakse nende rühmitiste ja üksuste nimekirja koostamisel, kelle suhtes kohaldatakse piiravaid meetmeid

Nimi:

Registrijärgne asukoht:

Registreerimiskuupäev:

Registreerimisnumber:

Peamine tegevuskoht:

Muu teave:

NÄIDISTEATIS

Euroopa Liidu Nõukogu

Nõukogu [*kuupäev*] otsuse [*number*]³² lisas loetletud isikutele, üksustele ja asutustele tehakse teatavaks järgmine teave.

Euroopa Liidu Nõukogu on määranud kindlaks, et eespool nimetatud loetelus esitatud isikud, üksused ja asutused vastavad kriteeriumidele, mis on sätestatud nõukogu pp. kuu. aasta määruse (EÜ) nr xxxx/200X (... kohta)³³ artiklis ..., ja seetõttu on nad eespool nimetatud otsusega kantud nimetatud määruse XX lisasse. Nimetatud määrus näeb muu hulgas ette, et kõik asjaomastele isikutele, üksustele ja asutustele kuuluvad rahalised vahendid, muud finantsvarad ja majandusressursid külmutatakse ning et neile ei võimaldata ei otseselt ega kaudselt juurdepääsu rahalistele vahenditele, muudele finantsvaradele ega majandusressurssidele.

Asjaomaste isikute, üksuste ja asutuste tähelepanu juhitakse võimalusele taotleda asjakohase liikmesriigi või asjakohaste liikmesriikide pädevatelt asutustelt, kelle veebisaidid on toodud määruse XX lisas, luba külmutatud rahaliste vahendite kasutamiseks põhivajadusteks või erimakseteks (vrd määruse artikliga XX).

Asjaomased isikud, üksused ja asutused võivad esitada nõukogule taotluse koos täiendavate dokumentidega, et otsus nende kandmise kohta eespool nimetatud loetelusse vaadataks uuesti läbi.

³² ELT L ...

³³ ELT L ...

Kõik sellised taotlused tuleks saata järgmisel aadressil: Council of the European Union, General Secretariat, DG C Coordination Unit, Rue de la Loi 175, B-1048 Brussels.

Samuti juhitakse asjaomaste isikute ja üksuste tähelepanu võimalusele vaidlustada nõukogu otsus Euroopa Liidu Üldkohtus vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 275 teises lõigus ning artikli 263 neljandas ja kuuendas lõigus sätestatud tingimustele.

II LISA

Loetelu varustusest, mida võidakse kasutada siserepressioonideks

Artiklis (X) osutatud siserepressioonideks kasutatav varustus

1. Järgmised tulirelvad, laskemoon ja lisaseadmed:
 - 1.1 Tulirelvad, mida ei reguleeri sõjaliste kaupade ühise Euroopa Liidu nimekirja kategooriad ML 1 ja ML 2;
 - 1.2 Spetsiaalselt alapunktis 1.1 nimetatud tulirelvadele ette nähtud laskemoon ja spetsiaalselt nende jaoks kujundatud osad;
 - 1.3 Relvade sihikud, mida ei reguleeri sõjaliste kaupade ühine Euroopa Liidu nimekiri.
2. Pommid ja granaadid, mida ei reguleeri sõjaliste kaupade ühine Euroopa Liidu nimekiri.
3. Järgmised sõidukid:
 - 3.1 Veekahuriga varustatud sõidukid, mis on spetsiaalselt ette nähtud või kohandatud massirahutuste ohjeldamiseks;
 - 3.2 Sõidukid, mis on spetsiaalselt ette nähtud selleks või kohandatud nii, et neid saab elektrifitseerida lähenejate tõrjumiseks;
 - 3.3 Sõidukid, mis on spetsiaalselt ette nähtud või kohandatud kaitsetõkete, sealhulgas kuulikindlate ehitusmaterjalide kõrvaldamiseks;

- 3.4 Sõidukid, mis on spetsiaalselt ette nähtud vangide ja/või kinnipeetavate veoks või ümberpaigutamiseks;
- 3.5 Sõidukid, mis on ette nähtud liikuvtõkete kasutamiseks;
- 3.6 Punktides 3.1 kuni 3.5 nimetatud sõidukite komponendid, mis on ette nähtud massirahutuste ohjeldamiseks.

Märkus 1. Käesolev punkt ei reguleeri sõidukeid, mis on ette nähtud tulekustutamiseks.

Märkus 2. Punktis 3.5 hõlmab mõiste „sõidukid” ka treilereid.

4. Järgmised lõhkeained ja nendega seotud varustus:

- 4.1 Vahendid ja seadmed, mis on spetsiaalselt ette nähtud plahvatuste tekitamiseks elektrilisel või mitte-elektrilisel viisil, sealhulgas laskekomplektid, detonaatorid, süütajad, süütevõimendid ja süütenöörid ning spetsiaalselt nende jaoks ettenähtud osad; välja arvatud need, mis on ette nähtud teatavaks kaubanduslikuks otstarbeks, mis hõlmab muude vahendite või seadmete käivitamist või kasutamist plahvatuse teel, ilma et nende vahendite või seadmete eesmärgiks oleks plahvatuste korraldamine (näiteks auto turvapadjade täispuhujad, sprinkleri starterite ülepingeipiirid);
- 4.2 Otselõikega lõhkelaengud, mida ei reguleeri sõjaliste kaupade ühine Euroopa Liidu nimekiri;
- 4.3 Järgmised muud lõhkeained, mida ei reguleeri sõjaliste kaupade ühine Euroopa Liidu nimekiri, ja nendega seotud varustus:
 - a. amatool;
 - b. nitrotselluloos (mis sisaldab üle 12,5% nitrogeeni);
 - c. nitroglükool;
 - d. pentaerütrotritooltetranitraat (PETN);
 - e. pikrüülkloriid;
 - f. 2, 4, 6-trinitrotolueen (TNT).

5. Järgmine kaitsevarustus, mida ei reguleeri sõjaliste kaupade ühise Euroopa Liidu nimekirja kategooria ML 13:

5.1 Kuuli- ja/või torkekindlad soomusvestid;

5.2 Kuuli- ja/või killukindlad kiivrid, politseikiivrid, politseikilbid ja kuulikindlad kilbid.

Märkus. Käesolev punkt ei hõlma järgmist:

- spetsiaalselt sporditegevuseks ette nähtud vahendid;
- spetsiaalselt tööhutusnõuete täitmiseks ette nähtud vahendid.

6. Sõjaliste kaupade ühise Euroopa Liidu nimekirja kategooriaga ML 14 mittereguleeritud simulaatorid tulirelvade käsitlemise harjutamiseks ja spetsiaalselt nende jaoks kujundatud tarkvara.
7. Öönägemis- ja infravalguskuvaseadmed ning kujutisevõimendustorud, välja arvatud need, mida reguleerib sõjaliste kaupade ühine Euroopa Liidu nimekiri.
8. Okastraat.
9. Sõjaväe- ja võitlusnoad ning täägid, mille tera pikkus on rohkem kui 10 cm.
10. Tootmisvahendid, mis on spetsiaalselt ette nähtud käesolevas nimekirjas määratletud toodete valmistamiseks.
11. Konkreetne tehnoloogia käesolevas nimekirjas määratletud toodete väljatöötamiseks, tootmiseks või kasutamiseks.
